

Należyta staranność w odpowiedzialnym prowadzeniu działalności biznesowej

Webinarium on-line
Grupy roboczej ds. społecznej odpowiedzialności uczelni
27 maja 2024 r., godz. 11:00 – 12:30

PROGRAM

11.00 – 11.05 **Otwarcie webinarium**

Piotr Wachowiak – Rektor Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Koordynator Grupy roboczej ds. społecznej odpowiedzialności uczelni

11.05 – 11.50 **Należyta staranność w odpowiedzialnym prowadzeniu działalności biznesowej:**

- Koncepcja i cel należytej staranności
- Elementy procesu należytej staranności
- **Należyta staranność w regulacjach UE:** dyrektywa ws. sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (CSRD), dyrektywa w sprawie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju (CSDDD) i inne akty prawne UE

Jacqueline Kacprzak – Radca, Wydział Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw, Polski Krajowy Punkt Kontaktowy OECD ds. odpowiedzialnego biznesu, MFiPR

Dominik Szostak – Naczelnik, Wydział Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw, Polski Krajowy Punkt Kontaktowy OECD ds. odpowiedzialnego biznesu, MFiPR

11.50 – 12.30 **Wyzwania i trudności wśród przedsiębiorstw związane z wdrażaniem należytej staranności w odpowiedzialnym prowadzeniu działalności biznesowej**

Rozmowa moderowana:

Jacqueline Kacprzak – Radca, Wydział Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw, KPK OECD, MFiPR

Dominik Szostak – Naczelnik, Wydział Społecznej Odpowiedzialności Przedsiębiorstw, KPK OECD, MFiPR

Aleksandra Stanek-Kowalczyk – Partnerka EY, SGH

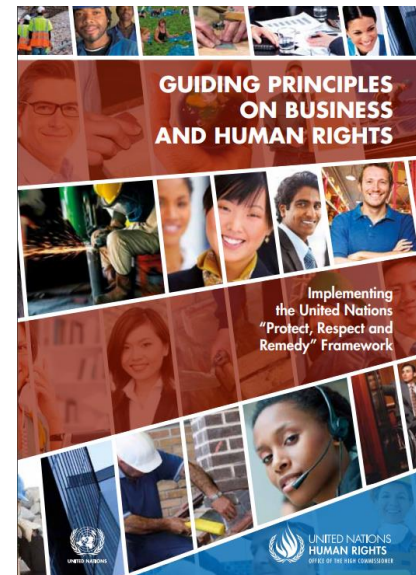
Piotr Glen – Kierownik Zespołu Zrównoważonego Rozwoju i ESG, SGH

12:30

Zakończenie webinarium

Należyta staranność – ONZ 2011

Należyta staranność (*due diligence*)
w działalności przedsiębiorstw
w odniesieniu do praw człowieka
zdefiniowane zostało w 2011 r. w
**Wytycznych ONZ dotyczących biznesu
i praw człowieka**
(*UN Guiding Principle on Business and
Human Rights*)

Należyta staranność w zakresie praw człowieka

Wytyczna nr 17.

Aby zidentyfikować negatywny wpływ na prawa człowieka, zapobiegać mu, łagodzić jego skutki oraz rozliczyć się z działań, jakie podejmuje, aby im przeciwdziałać, przedsiębiorstwo powinno przeprowadzić proces należytej staranności w zakresie praw człowieka.

Proces ten powinien obejmować przeprowadzenie analizy rzeczywistego i potencjalnego negatywnego wpływu na prawa człowieka, zapewnić zintegrowane uwzględnienie wyników takiej analizy i podjęcie działań na ich podstawie, śledzenie reakcji na te działania oraz komunikowanie informacji na temat tego, jakie działania są podejmowane przez firmę w celu zapobieżenia lub zminimalizowania jej wpływu.

Należyta staranność w zakresie praw człowieka

Wytyczna nr 17. (cd)

Należyta staranność w zakresie praw człowieka:

- (a) powinna obejmować negatywny wpływ na prawa człowieka, który przedsiębiorstwo może powodować lub do którego może się przyczyniać poprzez swoje własne działania, lub też który można bezpośrednio powiązać z działaniami przedsiębiorstwa, jego produktami lub usługami poprzez jego relacje biznesowe;
- (b) będzie się różnić pod względem stopnia skomplikowania w zależności od wielkości przedsiębiorstwa, skali ryzyka poważnego negatywnego wpływu na prawa człowieka oraz charakteru i kontekstu działalności przedsiębiorstwa;
- (c) powinna być działaniem ciągłym, z uwagi na fakt, iż zagrożenia dla praw człowieka mogą wraz z upływem czasu podlegać zmianom w miarę, jak ewoluuje działalność przedsiębiorstwa i kontekst, w jakim ono funkcjonuje.

Należyta staranność w zakresie praw człowieka

Wytyczna nr 18.

Aby zmierzyć zagrożenia dla praw człowieka, przedsiębiorstwa powinny zidentyfikować i ocenić wszelkiego rodzaju już istniejący i potencjalny negatywny wpływ na prawa człowieka, z którym mogą mieć związek albo poprzez swoją własną działalność, albo w wyniku swoich relacji biznesowych. Proces ten powinien:

- (a) korzystać z doświadczeń i wiedzy w zakresie praw człowieka zarówno tej dostępnej wewnątrz przedsiębiorstwa, jak i/lub niezależnej, czerpanej z zewnątrz;
- (b) obejmować rzetelne konsultacje z grupami potencjalnie dotkniętymi takim wpływem oraz innymi interesariuszami, odpowiednio do wielkości przedsiębiorstwa oraz charakteru i kontekstu jego działalności.

Należyta staranność w zakresie praw człowieka

Wytyczna nr 19.

Aby zapobiegać i ograniczać negatywny wpływ na przestrzeganie praw człowieka, przedsiębiorstwa powinny uwzględniać wyniki analizy wpływu przeprowadzanych w stosunku do różnych wewnętrznych funkcji i procesów oraz podejmować odpowiednie działania.

- (a) Skuteczne zintegrowanie wyników wymaga, by:
 - i. odpowiedzialność za reagowanie na skutki takiego wpływu przypisana została do odpowiedniego poziomu i odpowiedniej funkcji w przedsiębiorstwie;
 - ii. wewnętrzny proces decyzyjny, podział budżetu i procesy nadzoru umożliwiły skuteczne reagowanie na przypadki takiego wpływu.
- (b) Odpowiednie działania będą się różnić w zależności od:
 - i. tego, czy przedsiębiorstwo powoduje taki wpływ lub się do niego przyczynia, czy też ma w nim swój udział wyłącznie dlatego, że wpływ ten jest bezpośrednio powiązany z jego działalnością, produktami lub usługami poprzez relacje biznesowe przedsiębiorstwa;
 - ii. siły nacisku, jaką przedsiębiorstwo dysponuje, aby spróbować rozwiązać kwestię negatywnego wpływu.

Należyta staranność w zakresie praw człowieka

Wytyczna nr 20.

Aby sprawdzić, czy problem negatywnego oddziaływania jest rozwiązywany, przedsiębiorstwa powinny monitorować skuteczność podjętych przez siebie działań.

Monitorowanie to powinno:

- (a) opierać się na odpowiednich wskaźnikach ilościowych i jakościowych;
- (b) korzystać z informacji zwrotnych ze źródeł wewnętrznych i zewnętrznych, w tym od interesariuszy dotkniętych tym oddziaływaniem.

Należyta staranność w zakresie praw człowieka

Wytyczna nr 21.

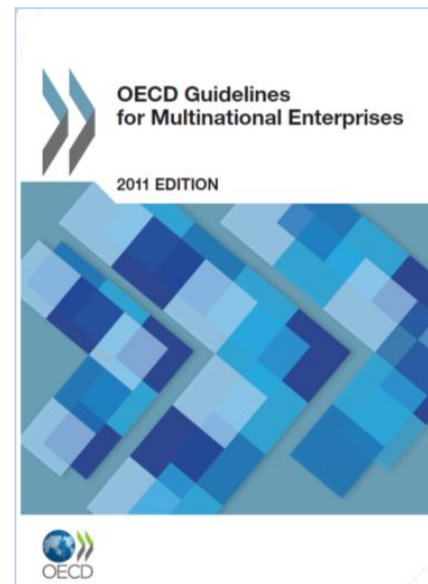
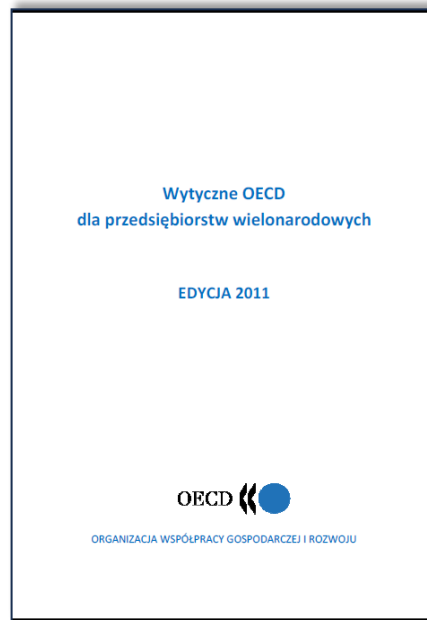
Aby zdać sobie sprawę z tego, jak podejmuje problem negatywnego wpływu na prawa człowieka, przedsiębiorstwo powinno być przygotowane do przekazania takiej informacji na zewnątrz, szczególnie, jeśli kwestia ta zostanie podniesiona przez stronę dotkniętą takim wpływem lub w jej imieniu. Przedsiębiorstwa, których działalność lub kontekst, w jakim funkcjonują, stwarzają ryzyko poważnego negatywnego wpływu na prawa człowieka, powinny składać formalne sprawozdania z tego, jak reagują na te problemy. We wszystkich przypadkach przekaz:

- (a) powinien mieć formę i częstotliwość odpowiadające wadze negatywnego wpływu na prawa człowieka i być dostępny dla tych, do których przekaz ten jest skierowany;
- (b) powinien dostarczać informacji wystarczających do tego, by ocenić, czy reakcja przedsiębiorstwa na konkretny negatywny wpływ na prawa człowieka jest adekwatna;
- (c) nie powinien stwarzać zagrożenia dla stron dotkniętych tym oddziaływaniem, dla pracowników, nie powinien też grozić naruszeniem uzasadnionych wymogów tajemnicy handlowej.

Należyta staranność – OECD 2011

W 2011 r. definicję **należytej staranności**, rozumianej **jako proces oparty na analizie ryzyka**, uwzględniany w zasadach odpowiedzialnego prowadzenia działalności biznesowej (*responsible business conduct*, RBC) wprowadziła OECD w aktualizacji **Wytycznych OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, edycja 2011.**

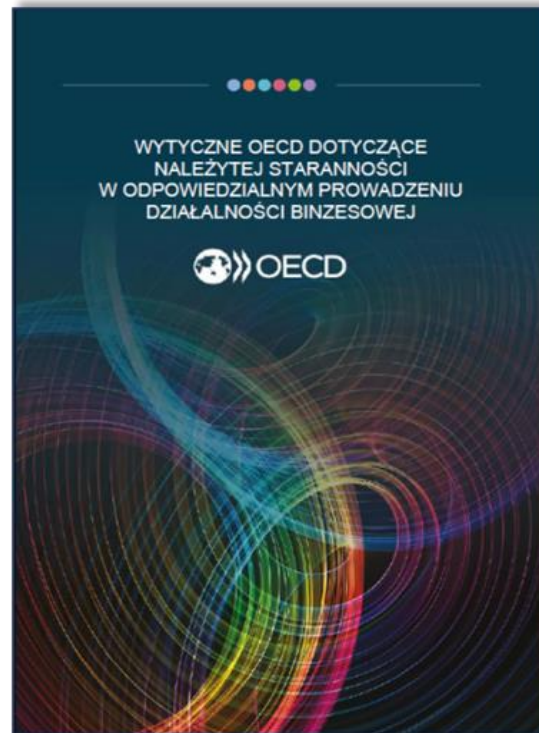
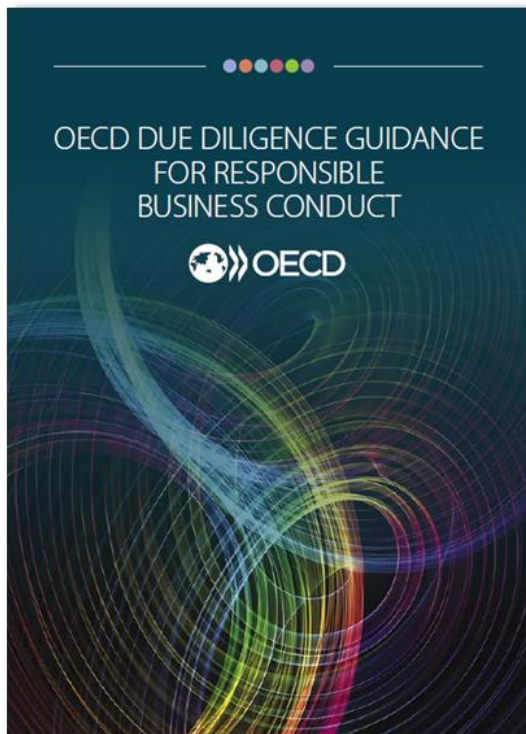

Należyta staranność – OECD 2018

Zgodnie z podejściem zaproponowanym przez ONZ i OECD **należyta staranność jest procesem**, który przedsiębiorstwa powinny przeprowadzać w celu:

- identyfikacji faktycznych i potencjalnych negatywnych skutków prowadzonej przez siebie działalności;
- a także w celu zapobiegania negatywnym skutkom powstającym (lub mogącym powstać) w wyniku ich działalności (zarówno w podstawowej działalności przedsiębiorstwa, jak i w łańcuchu dostaw, a także w innych relacjach biznesowych) oraz łagodzenia tych negatywnych skutków.

Należyta staranność – OECD 2018

(polska wersja
językowa
opublikowana
w maju 2022 r.)

Należyta staranność – OECD 2018

SCHEMAT 1. PROCES NALEŻYTEJ STARANNOŚCI I DZIAŁANIA WSPIERAJĄCE

INFORMOWANIE
O SPOSOBIE POSTĘPOWANIA
W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA
NEGATYWNYCH SKUTKÓW

IDENTYFIKACJA I OCENA
NEGATYWNYCH SKUTKÓW
ZWIĄZANYCH Z DZIAŁALNOŚCIĄ
PRZEDSIĘBIORSTWA, W ŁAŃCUCHU
DOSTAW LUB W RELACJACH BIZNESOWYCH

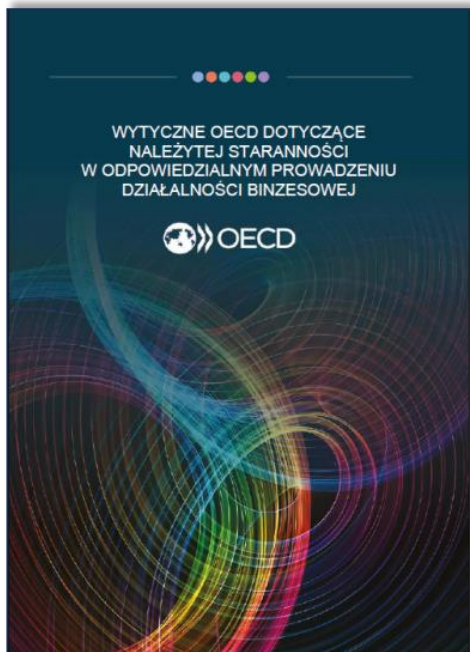
MONITOROWANIE
REALIZACJI KROKU
TRZECIEGO I JEGO
REZULTATÓW

**WSTRZYMANIE NEGATYWNYCH SKUTKÓW,
ZAPOBIEGANIE NEGATYWNYM SKUTKOM
LUB ŁAGODZENIE NEGATYWNYCH
SKUTKÓW**

6 **PODJĘCIE DZIAŁAŃ**
ZARADCZYCH
LUB WSPÓŁPRACA
PRZY DZIAŁANIACH
ZARADCZYCH

Struktura dokumentu:

WPROWADZENIE

I. NALEŻYTA STARANNOŚĆ W ODPOWIEDZIALNYM PROWADZENIU DZIAŁALNOŚCI BIZNESOWEJ

II. PROCES NALEŻYTEJ STARANNOŚCI

ZAŁĄCZNIK:

=> Pytania dotyczące należytej staranności w odpowiedzialnym prowadzeniu działalności biznesowej

=> Pytania związane z procesem należytej staranności

Rekomendacja Rady w sprawie Wytycznych OECD dotyczących należytej staranności w odpowiedzialnym prowadzeniu działalności biznesowej

ACRONYMS AND ABBREVIATIONS

EIA	Environmental impact assessment
EPZ	Export processing zone
ESIA	Environmental and social impact assessments
HRIA	Human rights impact assessment
KYC	Know your counterparty
MNE	Multinational enterprise
NHRI	National human rights institution
NCP	National Contact Point for the OECD Guidelines for Multinational Enterprises
OLGM	Operational-level grievance mechanism
RBC	Responsible business conduct
RBC issues	Human rights, including workers and industrial relations, environment, bribery and corruption, disclosure, and consumer interests
SME	Small and medium-sized enterprise
WPRBC	OECD Working Party on Responsible Business Conduct

AKRONIMY I SKRÓTY

EIA	Ocena oddziaływania na środowisko (<i>Environmental impact assessment</i>)
EPZ	Strefa przetwórstwa wywozowego (<i>Export processing zone</i>)
ESIA	Oceny oddziaływania na środowisko i oceny skutków społecznych (<i>Environmental and social impact assessments</i>)
HRIA	Ocena oddziaływania na prawa człowieka (<i>Human rights impact assessment</i>)
KYC	Poznaj swojego kontrahenta (<i>Know your counterparty</i>)
MNE	Przedsiębiorstwo wielonarodowe (<i>Multinational enterprise</i>)
NHRI	Krajowa instytucja ds. praw człowieka (<i>National human rights institution</i>)
KPK OECD	Krajowy Punkt Kontaktowy OECD ds. odpowiedzialnego biznesu (<i>National Contact Point for the OECD Guidelines for Multinational Enterprises</i>)
OLGM	Mechanizm skargowy na poziomie operacyjnym (<i>Operational-level grievance mechanism</i>)
RBC	Odpowiedzialne prowadzenie działalności biznesowej (<i>Responsible business conduct</i>)
Kwestie RBC	Prawa człowieka, w tym zatrudnienie i stosunki pracownicze, kwestie środowiskowe, praktyki korupcyjne, ujawnianie informacji oraz ochrona interesów konsumentów (<i>RBC issues</i>)
MŚP	Małe i średnie przedsiębiorstwa
WPRBC	Grupa robocza OECD ds. odpowiedzialnego prowadzenia działalności biznesowej (<i>OECD Working Party on Responsible Business Conduct</i>)

NALEŻYTA STARANNOŚĆ
W ODPOWIEDZIALNYM PROWADZENIU
DZIAŁALNOŚCI BIZNESOWEJ

NEGATYWNE SKUTKI A RYZYKO

PO CO PRZEPROWADZAĆ NALEŻYTĄ STARANNOŚĆ?

CHARAKTERYSTYKA NALEŻYTEJ STARANNOŚCI – NAJWAŻNIEJSZE ASPEKTY:

- Należyta staranność ma charakter zapobiegawczy
- Należyta staranność obejmuje wiele procesów i celów
- Należyta staranność jest proporcjonalna do ryzyka (oparta na ryzyku)
- Należyta staranność może obejmować ustalanie priorytetów (w oparciu o ryzyko)
- Należyta staranność jest dynamiczna
- Należyta staranność nie powoduje przeniesienia obowiązków
- Należyta staranność dotyczy uznanych w skali międzynarodowej standardów RBC
- Należyta staranność jest dostosowana do okoliczności panujących w przedsiębiorstwie
- Należyta staranność może zostać dostosowana do ograniczeń w pracy w obrębie relacji biznesowych
- Należyta staranność obejmuje bieżącą komunikację

WSTRZYMYWANIE NEGATYWNYCH SKUTKÓW, ZAPOBIEGANIE NEGATYWNYM SKUTKOM I ICH ŁAGODZENIE

- 3.1 Na podstawie oceny przedsiębiorstwa w zakresie jego powiązań z negatywnymi skutkami, zalecanej w punkcie 2.3 powyżej, należy powstrzymać działania, które powodują lub mogą się przyczynić do powstawania negatywnego skutku w zakresie RBC. Należy opracować i wdrożyć plany, które będą służyły zapobieganiu potencjalnym (możliwym do wystąpienia w przyszłości) negatywnym skutkom i ich łagodzeniu. ► *Zob. załącznik, pytania 32–33.*

* DZIAŁANIA PRAKTYCZNE

- Przypisanie odpowiednio odpowiedzialności na wyższym szczeblu za wstrzymanie działań, które wywołują lub przyczyniają się do powstawania negatywnych skutków, a także za zapobieganie działaniom, które mogą wywoływać lub przyczynić się do powstania negatywnych skutków w przyszłości.
- W przypadku złożonych działań lub działań, które trudno jest zatrzymać ze względów operacyjnych, umownych lub prawnych – opracowanie wraz z wewnętrznymi służbami prawnymi oraz zainteresowanymi lub potencjalnie zainteresowanymi interesariuszami i osobami, których prawa mogą zostać naruszone, mapy drogowej przedstawiającej sposoby na zatrzymanie działań wywołujących lub przyczyniających się do powstawania negatywnych skutków.
- Aktualizacja polityk przedsiębiorstwa w celu sformułowania zaleceń dotyczących sposobów unikania i reagowania na negatywne skutki w przyszłości oraz zapewnienie wdrożenia tych zaleceń.
- Prowadzenie odpowiednich szkoleń dla właściwych pracowników i kierowników przedsiębiorstwa.
- Wyciągnięcie wniosków z ustaleń oceny ryzyka w celu zaktualizowania i wzmocnienia systemów zarządzania, dążąc do bardziej dokładnego monitorowania informacji i sygnalizowania ryzyka przed powstaniem negatywnych skutków. ► *Zob. punkt 1.2.*
- Konsultacje i zaangażowanie zainteresowanych i potencjalnie zainteresowanych interesariuszy oraz osób, których prawa mogą zostać naruszone, i ich przedstawicieli w opracowanie odpowiednich działań i realizację planu. ► *Zob. załącznik, pytania 8–11.*
- W przypadku zbiorowych lub skumulowanych negatywnych skutków (tj. gdy przedsiębiorstwo jest jedną z kilku jednostek przyczyniających się do powstawania negatywnych skutków) i, o ile jest to odpowiednie, dążenie do podjęcia współpracy z pozostałymi zaangażowanymi jednostkami w celu wstrzymania negatywnych skutków i zapobiegania ich ponownemu powstaniu lub w celu przeciwdziałania powstawaniu ryzyka, np. przez inicjatywę branżowe oraz współpracę z administracją rządową. ► *Zob. załącznik, ramka 6.*
- Jeżeli przedsiębiorstwo przyczynia się do powstawania negatywnych skutków lub ryzyka, które wywołuje inna jednostka, powinno podjąć niezbędne działania w celu zatrzymania lub zapobiegania dalszemu udziałowi w negatywnych skutkach, jak mowa powyżej, zwiększając i wykorzystując swoją siłę oddziaływania w celu łagodzenia pozostałych negatywnych skutków w możliwie jak największym stopniu. ► *Zob. punkt 3.2 c), 3.2 d) i 3.2 e) oraz załącznik, pytanie 34.*

PODJĘCIE DZIAŁAŃ ZARADCZYCH LUB WSPÓŁPRACA PRZY DZIAŁANIACH ZARADCZYCH

- 6.1 Jeżeli przedsiębiorstwo stwierdzi, że spowodowało faktyczne negatywne skutki lub się do nich przyczyniło, powinno zapewnić ich naprawę lub podjąć w tym celu współpracę. ► *Zob. punkt 2.3 i załącznik, pytania 48–50.*

* DZIAŁANIA PRAKTYCZNE

- Dążenie do przywrócenia poszkodowanej osobie lub poszkodowanemu stanowi, w jakim znajdowałaby się w przypadku niepowstania negatywnych skutków (jeśli to jest możliwe), i umożliwienie działań zaradczych, które będą proporcjonalne do znaczenia i skali negatywnych skutków.
- Działanie zgodne z przepisami oraz wyszukiwanie dostępnych międzynarodowych zaleceń dotyczących działań zaradczych, a w przypadku braku takich norm lub wytycznych rozważenie zadośćuczynienia, które byłoby zbliżone do rozwiązań zastosowanych w podobnych przypadkach.
Rodzaj zadośćuczynienia lub zestaw odpowiednich działań zaradczych będą determinowane charakterem i zakresem negatywnych skutków i mogą one obejmować przeprosiny, zwrot lub rehabilitację (np. przywrócenie zwolnionych pracowników do pracy, uznanie związków zawodowych za stronę rękawic zbiorowych), rekompensatę finansową lub niefinansową (np. utworzenie funduszu rekompensat dla ofiar lub funduszu celowego na przyszłe programy informacyjne i edukacyjne), sankcje karne (np. zwolnienie pracowników, którzy dopuścili się wykroczenia), podejmowanie działań w celu zapobiegania powstawaniu negatywnych skutków w przyszłości.
► *Zob. załącznik, pytanie 50.*
- W odniesieniu do negatywnych skutków dla praw człowieka konsultacje i zaangażowanie zainteresowanych osób, których prawa mogą zostać naruszone, oraz ich przedstawicieli w proces ustalania działań zaradczych. ► *Zob. załącznik, pytania 8–11 i 50.*
- Dążenie do oceny poziomu zadowolenia osób zgłaszających skargi w odniesieniu do przebiegu procesu i jego rezultatów.

1. Jakie przykłady negatywnych skutków można wymienić dla zagadnień objętych *Wytycznymi OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych*?
2. W jaki sposób przedsiębiorstwo może włączyć zagadnienia równości płci do swoich procedur należytej staranności?
3. W jaki sposób przedsiębiorstwo może podejmować decyzje związane z ustaleniem priorytetów?
4. Na jakich etapach procesu należytej staranności istotna jest priorytetyzacja?
5. Czym różni się proces ustalania priorytetów w odniesieniu dla ryzyk związanych z prawami człowieka od priorytetyzacji innych negatywnych skutków?
6. W jaki sposób można poradzić sobie z ograniczonością zasobów?
7. W jaki sposób należyta staranność może być dostosowana do okoliczności panujących w przedsiębiorstwie?
8. Kim są interesariusze przedsiębiorstwa?
9. Na czym polega „znaczące zaangażowanie interesariuszy”?
10. Kiedy zaangażowanie interesariuszy jest ważne w kontekście należytej staranności?
11. W jaki sposób przedsiębiorstwo może angażować się we współpracę z interesariuszami potencjalnie narażonymi na dyskryminację?
12. W jaki sposób przedsiębiorstwa mogą współpracować w kwestiach należytej staranności?
13. Czy współpraca może stwarzać zagrożenia w świetle prawa konkurencji?

— ● ● ● ● ● ● —

PYTANIA DOTYCZĄCE
NALEŻYTEJ STARANNOŚCI
W ODPOWIEDZIALNYM PROWADZENIU
DZIAŁALNOŚCI BIZNESOWEJ

PRZYKŁADY I WYJAŚNIENIA DOTYCZĄCE
NALEŻYTEJ STARANNOŚCI W ODPOWIEDZIALNYM PROWADZENIU
DZIAŁALNOŚCI BIZNESOWEJ

*Niniejsze przykłady i wyjaśnienia mają ilustrować niektóre
Wytyczne OECD dotyczące należytej staranności
w odpowiedzialnym prowadzeniu działalności biznesowej.
Nie ustanawiają nowych lub dodatkowych zaleceń w odniesieniu do sposobów podejścia
obejmujących należyty staranność.*

PYTANIA ZWIĄZANE
Z PROCESEM NALEŻYTEJ STARANNOŚCI

WYTYCZNE GSD DOTYCZĄCE NALEŻYTEJ STARANNOŚCI
W ODPOWIEDZIALNYM PROWADZENIU DZIAŁALNOŚCI BIZNESOWEJ

54

A.1

WŁĄCZANIE ZASAD RBC
W POLITYKI I SYSTEMY ZARZĄDZANIA

A.2

IDENTYFIKACJA I OCENA NEGATYWNYCH SKUTKÓW, FAKTYCZNYCH
I POTENCJALNYCH, WYNIKAJĄCYCH Z DZIAŁALNOŚCI
PRZEDSIĘBIORSTWA, JEGO PRODUKTÓW LUB USŁUG

A.3

WSTRZYMANIE NEGATYWNYCH SKUTKÓW,
ZAPOBIEGANIE NEGATYWNYM SKUTKOM I ICH ŁAGODZENIE

A.4

MONITOROWANIE WDRAŻANIA I WYNIKÓW

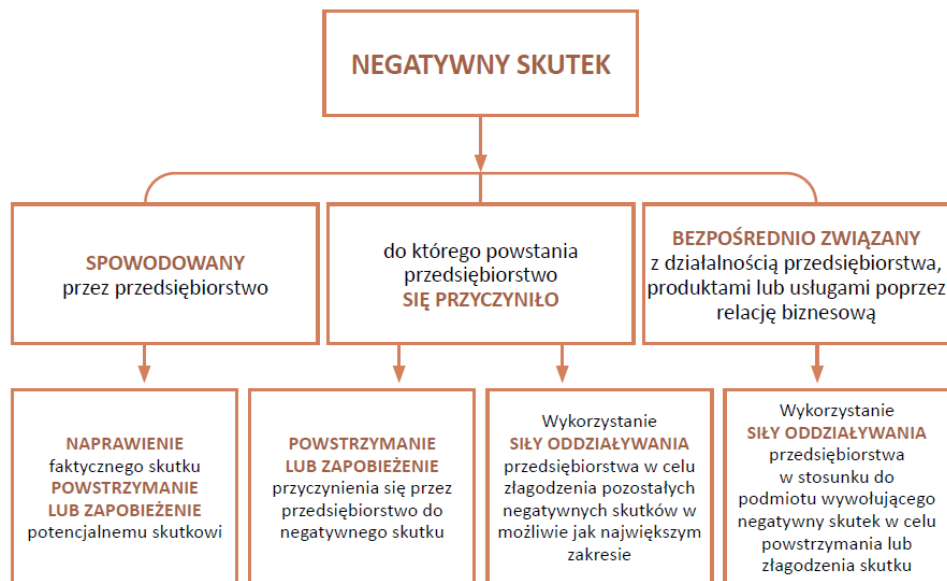
A.5

INFORMOWANIE O SPOSOBIE POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU
WYSTĄPIENIA NEGATYWNYCH SKUTKÓW

A.6

PODJĘCIE DZIAŁAŃ ZARADCZYCH
LUB WSPÓŁPRACA PRZY TAKICH DZIAŁANIACH

Schemat 2. Zapobieganie negatywnym skutkom

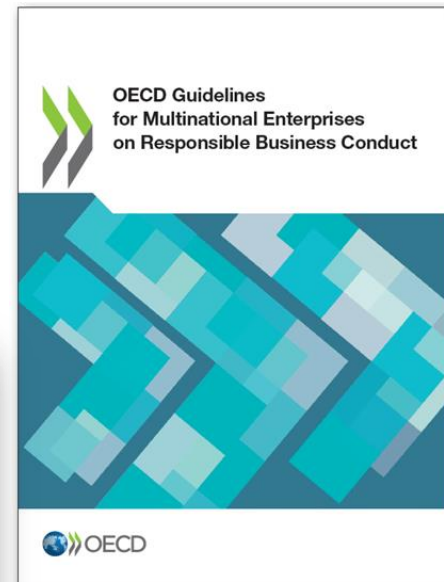

Uwaga: Bardziej szczegółowe wytyczne dotyczące usuwania negatywnych skutków dla praw człowieka przedstawiono w Wytycznych OECD, w rozdziale IV „Prawa człowieka”.

Należyta staranność – OECD 2023

Aktualna wersja *Wytycznych OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych*, edycja 2023 obowiązuje od 8 czerwca 2023 r.

Opis procesu należytej staranności w odpowiedzialnym prowadzeniu działalności biznesowej nie uległ zmianom.

Najważniejsze zmiany

Zalecenia dla przedsiębiorstw dotyczące dostosowania do celów w zakresie **zmian klimatu i różnorodności biologicznej**

Wprowadzenie oczekiwań dotyczących należytej staranności w zakresie rozwoju, finansowania, sprzedaży, udzielania licencji, handlu i wykorzystania **technologii, w tym gromadzenia i wykorzystywania danych**

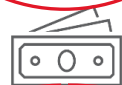
Zalecenia dotyczące sposobu, w jaki przedsiębiorstwa powinny wdrażać należytą staranność w zakresie wpływu i relacji biznesowych związanych z **korzystaniem z ich produktów i usług**

Lepsza ochrona **osób i grup narażonych na ryzyko**, w tym osób, które zgłaszają obawy dotyczące działalności przedsiębiorstw

Zaktualizowane zalecenia dotyczące **ujawniania informacji nt. odpowiedzialnego prowadzenia działalności biznesowej**

Rozszerzone zalecenia dotyczące należytej staranności w odniesieniu **wszystkich form korupcji**

Zalecenia dla przedsiębiorstw mające na celu zapewnienie zgodności **działań lobbingowych** z Wytycznymi OECD

Wzmocnione procedury w celu zapewnienia widoczności, skuteczności i równowagi funkcjonalnej **KPK OECD ds. RBC**

Ramy należytej staranności

Wytyczne OECD, edycja 2023, rozdział II „Zasady ogólne” (s. 16)

Przedsiębiorstwa powinny:

(...)

11. wdrażać procedury opartej na ryzyku należytej staranności, przykładowo, poprzez uwzględnianie jej w **systemach zarządzania ryzykiem przedsiębiorstwa**, w celu identyfikowania faktycznych i potencjalnych negatywnych skutków, zapobiegania tym skutkom i ich łagodzenia, jak opisano w punktach 12 i 13, oraz ponoszenia odpowiedzialności za sposób postępowania w przypadku wystąpienia takich skutków. Charakter i zakres procedur należytej staranności zależy od okoliczności poszczególnych sytuacji;

12. Unikać powodowania lub przyczyniania się do wystąpienia negatywnych skutków w odniesieniu do kwestii objętych *Wytycznymi OECD* w wyniku prowadzonej przez siebie działalności oraz **przeciwdziałać takim skutkom w momencie ich wystąpienia**, w tym poprzez zapewnienie zapobiegania lub współpracę w zakresie działań zaradczych odnoszących się do negatywnych skutków;

Ramy należytej staranności

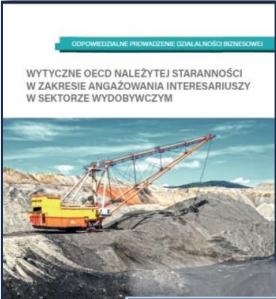
Wytyczne OECD, edycja 2023, rozdział II „Zasady ogólne” (s. 16)

13. **dążyć do zapobieżenia negatywnemu skutkowi lub jego złagodzenia w przypadku, gdy nie przyczyniły się do jego wystąpienia, również w przypadku, jeśli skutek ten jest bezpośrednio powiązany z ich działalnością, produktami lub usługami poprzez relacje biznesowe.** Zalecenie powyższe **nie ma na celu przeniesienia odpowiedzialności** z jednostki powodującej negatywny skutek na przedsiębiorstwo, z którym jednostka ta ma relacje biznesowe;

14. w uzupełnieniu do zapobiegania negatywnym skutkom w odniesieniu do spraw objętych *Wytycznymi OECD*, przedsiębiorstwa powinny w miarę możliwości **zachęcać podmioty, z którymi utrzymują relacje biznesowe, do stosowania zasad odpowiedzialnego prowadzenia działalności biznesowej** w sposób zgodny z *Wytycznymi OECD*;

15. **w znaczący sposób współpracować z właściwymi interesariuszami** lub ich pełnomocnikami **w ramach wdrażania procedur należytej staranności** oraz w celu zapewnienia możliwości uwzględnienia opinii interesariuszy w odniesieniu do działań przedsiębiorstwa w zakresie kwestii objętymi *Wytycznymi OECD*, które mogą szczególnie oddziaływać na interesariuszy;

Dokumenty OECD dotyczące należytej staranności

Znaczenie Wytycznych OECD w kontekście regulacji UE

Wytyczne OECD zostały wskazane w **dyrektywie CSRD – motyw 31** (spójność z międzynarodowymi instrumentami) oraz **motyw 45** (standardy raportowania).

Wytyczne OECD zostały wskazane również **w art. 3 i 18 rozporządzenia UE w sprawie taksonomii** dotyczących minimalnych gwarancji prowadzenia zrównoważonej środowiskowo działalności gospodarczej.

Do Wytycznych OECD odwołuje się również **Dyrektywa CSDD**.

Należyta staranność w regulacjach UE

Pakiet legislacyjny UE dotyczący finansowania zrównoważonego wzrostu gospodarczego /zrównoważone finansowanie (*sustainable finance*)

Taksonomia UE

Rozporządzenie PE i Rady (UE) 2020/852 z dnia 18 czerwca 2020 r. w sprawie ustanowienia ram ułatwiających zrównoważone inwestycje

Rozporządzenie SFDR

Sustainable Finance Disclosure Regulation, Rozporządzenie PE i Rady (UE) 2019/2088 z dnia 27 listopada 2019 r. w sprawie ujawniania informacji związanych ze zrównoważonym finansowaniem w sektorze usług finansowych

Ujawnianie informacji niefinansowych

Dyrektywa 2014/95/UE => **NFRD** (*Non-financial Reporting Directive*) (Ustawa o rachunkowości => 2017 r.)

Dyrektywa 2022/2464 z 14 grudnia 2022 r. ws. sprawozdawczości przedsiębiorstw na temat zrównoważonego rozwoju => **CSRD** (*Corporate Sustainability Reporting Directive*) (projekt zmiany ustawy o rachunkowości z 17 kwietnia 2024)

Znaczenie należytej staranności w kontekście regulacji UE

Dyrektywa CSRD (art. 19a, ust. 1 i 2) nakłada **obowiązek** zawierania w sprawozdaniu z działalności informacji niezbędnych do zrozumienia wpływu jednostki na kwestie związane ze zrównoważonym rozwojem, w tym zawarcia **opisu**:

- **procesu należytej staranności** wdrożonego przez jednostkę w odniesieniu do kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem;
- najważniejszych faktycznych lub potencjalnych niekorzystnych skutków związanych z własnymi operacjami jednostki i jej łańcuchem wartości, w tym z jej produktami i usługami, stosunkami gospodarczymi i łańcuchem dostaw, działań podjętych w celu zidentyfikowania i monitorowania tych skutków, a także innych negatywnych skutków, które jednostka jest zobowiązana zidentyfikować zgodnie z innymi wymogami unijnymi w celu przeprowadzenia przez jednostki procesu należytej staranności;
- wszelkich działań podjętych przez jednostkę w celu zapobiegania faktycznym lub potencjalnym negatywnym skutkom, łagodzenia ich, zaradzania im lub niwelowania ich oraz wyniku tych działań;
- podstawowych ryzyk dla jednostki w odniesieniu do kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem, w tym opis głównych rodzajów zależności jednostki od tych kwestii, oraz sposobu zarządzania przez jednostkę tymi ryzykami

Należyta staranność w regulacjach UE (2)

- ❑ Rozporządzenie w sprawie baterii i zużytych baterii
- ❑ Rozporządzenie w sprawie udostępniania na rynku unijnym i wywozu z Unii niektórych towarów i produktów związanych z wylesianiem i degradacją lasów
- ❑ Rozporządzenie w sprawie zakazu produktów wytwarzanych z wykorzystaniem pracy przymusowej na rynku unijnym zakaz wprowadzania na rynek UE produktów wytworzonych z wykorzystaniem pracy przymusowej

Dyrektywa CSDD

Dyrektywa w sprawie należytej staranności
w zakresie zrównoważonego rozwoju przedsiębiorstw
oraz zmieniającej dyrektywę (UE) 2019/1937 (z dnia 23 października 2019 r.
w sprawie ochrony osób zgłaszających naruszenia prawa Unii)

Corporate Sustainability Due Dilligence Directive

Dyrektywa CSDD, CS3D

Dyrektywa CSDD – cel wdrożenia regulacji

Głównym celem dyrektywy CSDD jest **przeciwdziałanie negatywnym skutkom działalności przedsiębiorstw dla poszanowania praw człowieka i kwestii środowiskowych** i stworzenie ogólnounijnych przejrzystych i przewidywalnych ram, które pomogą przedsiębiorstwom **oceniać i zarządzać ryzykami oraz wpływem przedsiębiorstw** w odniesieniu do podstawowych praw człowieka i zagrożeń środowiskowych w ich łańcuchach wartości.

Dyrektywa CSDD – powstawanie regulacji

10 marca 2021 r.

Parlament Europejski i Rada wezwały Komisję Europejską do zaproponowania przepisów na szczeblu Unii nakładających międzysektorowe obowiązki w zakresie należytej staranności przedsiębiorstw (*Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 10 marca 2021 r. zawierająca zalecenia dla Komisji dotyczące należytej staranności i odpowiedzialności przedsiębiorstw (2020/2129(INL))*).

Zgodnie z art. 225 Traktatu o funkcjonowaniu UE (TFUE) była to inicjatywa ustawodawcza PE.

Dyrektywa CSDD – powstawanie regulacji (2)

23 lutego 2022 r.

Komisja przedłożyła Parlamentowi Europejskiemu i Radzie wniosek dotyczący dyrektywy w sprawie należytej staranności przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju oraz zmieniającej dyrektywę (UE) 2019/1937

1 grudnia 2022 r.

Rada UE przyjęła swoje stanowisko (*general approach*, „podejście ogólne”) wobec projektu Dyrektywy CSDD. Stanowisko opisuje główne kwestie kompromisowe oraz zawiera uzgodniony tekst projektu dyrektywy.

Dyrektywa CSDD – powstawanie regulacji (3)

1 czerwca 2023 r. PE przyjął swoje stanowisko w odniesieniu do projektu dyrektywy CSDD (366 głosów za, 225 głosów przeciw oraz 38 głosów wstrzymujących się)

"Poparcie Parlamentu Europejskiego jest punktem zwrotnym w myśleniu o roli korporacji w społeczeństwie. Prawo dotyczące odpowiedzialności korporacyjnej musi zapewnić, że przyszłość będzie należeć do przedsiębiorstw, które traktują ludzi i środowisko w zdrowy sposób – a nie do firm, które stworzyły model dochodów ze szkód wyrządzanych środowisku i jego eksploatacji. Większość przedsiębiorstw poważnie traktuje swoje obowiązki wobec ludzi i środowiska. Pomagamy tym spółkom, stosując "prawo uczciwego biznesu". Jednocześnie odcinamy się od tych, które lekceważą zasady",

- zauważyła sprawozdawczyni projektu Lara Wolters (S&D, NL) po głosowaniu plenarnym w dniu 1 czerwca 2023 r.

Dyrektywa CSDD – powstawanie regulacji (4)

14 grudnia 2023 – „kompromis” Rady UE i PE

24 maja 2024 r. - po kilku miesiącach „thrillera politycznego” dyrektywa została ostatecznie przyjęta.

Obecnie oczekujemy na opublikowanie CSDDD w Dzienniku Urzędowym UE

CSDDD wejdzie w życie 20 dni po opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym UE

Państwa członkowskie UE w ciągu dwóch lat od wejścia w życie dyrektywy przyjmują i opublikują przepisy ustawowe, wykonawcze i administracyjne niezbędne do wykonania dyrektywy.

Państwa członkowskie stosują te przepisy: od 3 do 5 lat od dnia wejścia w życie dyrektywy, w zależności od określonych w dyrektywie progów określających wielkość przedsiębiorstwa.

Przedmiot dyrektywy CSDD – Art. 1

Dyrektywa ustanawia przepisy dotyczące:

- a) obowiązków przedsiębiorstw dotyczących rzeczywistych i potencjalnych negatywnych skutków dla praw człowieka i środowiska w odniesieniu do ich własnej działalności, działalności ich jednostek zależnych oraz działalności prowadzonej przez ich partnerów biznesowych w ramach łańcuchów działalności przedsiębiorstw;
- b) odpowiedzialności za naruszenia wyżej wymienionych obowiązków; oraz
- c) obowiązku przyjęcia planu służącego zapewnieniu zgodności modelu biznesowego i strategii biznesowej przedsiębiorstwa z założeniami procesu przechodzenia na gospodarkę zrównoważoną oraz z celem polegającym na ograniczeniu globalnego ocieplenia do 1,5°C.

Zakres stosowania dyrektywy CSDD – Art. 2

Dyrektywa będzie dotyczyć **przedsiębiorstw z krajów UE:**

Główne kryterium: przedsiębiorstwa, które w ostatnim roku obrotowym, za który sporządzono roczne sprawozdanie finansowe, zatrudniały średnio ponad **1000 pracowników**, a ich **przychody netto** ze sprzedaży w skali globalnej **przekraczały 450 mln EUR**;

Dyrektywa dotyczyć będzie **także przedsiębiorstw spoza UE:**

Główne kryterium: przedsiębiorstwa, które odnotowały w roku obrotowym poprzedzającym ostatni rok obrotowy **przychody netto ze sprzedaży powyżej 450 mln EUR** wygenerowane na rynkach UE.

Definicje – Art. 3

- a) definicja „przedsiębiorstwa”
- b) „negatywny skutek dla środowiska” oznacza skutek dla środowiska wynikający z naruszenia jednego z zakazów i obowiązków wymienionych w załączniku I część II;
- c) „negatywny skutek dla praw człowieka” oznacza skutek dla osób wynikający z
 - (i) naruszenia jednego z praw człowieka wymienionych w załączniku I część I sekcja 1 i zapisanych w międzynarodowych instrumentach wymienionych w załączniku I część I sekcja 2,
 - (ii) naruszenia prawa człowieka niewymienionego w załączniku I część I sekcja 1, lecz ujętego w instrumentach dotyczących praw człowieka, wymienionych w załączniku I część I sekcja 2, pod warunkiem że
 - dane prawo człowieka może być naruszone przez przedsiębiorstwo lub podmiot prawny inny niż państwo członkowskie lub państwo trzecie lub ich organy,
 - naruszenie danego prawa człowieka bezpośrednio narusza interes prawny chroniony w instrumentach dotyczących praw człowieka wymienionych w załączniku I część I sekcja 2; oraz
 - dane przedsiębiorstwo mogło być racjonalnie zidentyfikować takie naruszenie praw człowieka w ramach swojej działalności, działalności swoich jednostek zależnych lub działalności swoich partnerów biznesowych, biorąc pod uwagę okoliczności danego przypadku, w tym charakter i zakres działalności biznesowej przedsiębiorstwa i jego łańcuch działalności, cechy danego sektora gospodarki oraz kontekst geograficzny i operacyjny;

Definicje – Art. 3

- l) „dotkliwy negatywny skutek” oznacza negatywny skutek, który jest szczególnie znaczący ze względu na swój charakter lub dotyczy dużej liczby osób lub dużego obszaru środowiska lub gdy przywrócenie sytuacji istniejącej przed wystąpieniem niekorzystnego skutku jest szczególnie trudne

Inne definicje:

- jednostka zależna
- partner biznesowy
- relacje biznesowe
- łańcuch działalności (*chain of activities*)
- niezależna weryfikacja zewnętrzna
- inicjatywa branżowa
- upoważniony przedstawiciel
- przychody netto ze sprzedaży
- interesariusze (*stakeholders/zainteresowane strony*)
- odpowiedni środek /działanie (*appropriate measure*)
- jednostka dominująca
- grupa przedsiębiorstw
- środki zaradcze

Przepisy dotyczące należytej staranności

- Art. 5 Należyta staranność
- Art. 6 Wsparcie w zakresie należytej staranności na poziomie grupy
- Art. 7 Uwzględnianie należytej staranności w politykach przedsiębiorstwa i jego systemach zarządzania ryzykiem
- Art. 8 Identyfikacja i ocena rzeczywistych i potencjalnych negatywnych skutków
- Art. 9 Hierarchizowanie zidentyfikowanych rzeczywistych i potencjalnych negatywnych skutków
- Art. 10 Zapobieganie potencjalnym negatywnym skutkom
- Art. 11 Usuwanie rzeczywistych niekorzystnych skutków
- Art. 12 Środki zaradcze w odniesieniu do rzeczywistych negatywnych skutków
- Art. 13 Konstruktywna współpraca z interesariuszami
- Art. 14 Mechanizm zawiadamiania i procedura dotycząca skarg
- Art. 15 Monitorowanie
- Art. 16 Komunikacja

Komunikacja (art. 16)

Przedsiębiorstwa objęte zakresem dyrektywy CSDD będą miały obowiązek przekazywania informacji dotyczących kwestii objętych dyrektywą.

Do 31 marca 2027 r. KE przyjmie akt delegowany dot. zawartości sprawozdań.

Przedsiębiorstwa objęte zakresem dyrektywy CSDD i jednocześnie raportujące zgodnie z wymogami dyrektywy CSRD (*Corporate Sustainability Reporting Directive*) raportują tylko zgodnie z wymogami dyrektywy CSRD.

Organy nadzorcze i sankcje (Art. 24-27)

Przewiduje się powołanie organu nadzorczego, który będzie miał uprawnienia:

a) do **nakazania**:

- i. zaprzestania naruszeń przepisów krajowych przyjętych na podstawie niniejszej dyrektywy,
- ii. niedopuszczenia do kolejnych przypadków danego zachowania, oraz
- iii. w stosownych przypadkach – zapewnienia środków zaradczych proporcjonalnych do naruszenia i koniecznych do jego zaprzestania;

b) do **nakładania kar** zgodnie z Art. 27 (Kary) oraz

c) do **przyjmowania środków tymczasowych w pilnych przypadkach** ze względu na ryzyko wystąpienia poważnej i nieodwracalnej szkody.

Przewiduje się, że PCz ustanowią przepisy dotyczące kar, w tym kar pieniężnych (..). Przewidziane kary muszą być **skuteczne, proporcjonalne i odstraszające**.

(...) ich wysokość jest proporcjonalna do osiągniętych przez przedsiębiorstwo przychodów netto ze sprzedaży w skali światowej.

Odpowiedzialność cywilna przedsiębiorstw (Art. 29)

Przedsiębiorstwa ponoszą odpowiedzialność cywilną **za szkody wyrządzone osobie fizycznej lub prawnej jeśli umyślnie lub w wyniku zaniedbania** nie wypełnią obowiązków dotyczących należytej staranności określonych w dyrektywie.

Przedsiębiorstwo nie może zostać pociągnięte do odpowiedzialności, jeżeli szkoda zostanie wyrządzona przez jego partnerów biznesowych w jego łańcuchu działalności.

Poszkodowane osoby fizyczne lub prawne mają prawo do pełnego odszkodowania za zaistniałą szkodę zgodnie z prawem krajowym.

Przeciwdziałanie zmianie klimatu (Art. 22)

- ❑ Przedsiębiorstwa **przyjmują plan i wdrażają plan na rzecz łagodzenia zmiany klimatu, służący zapewnieniu, w drodze starannego działania, by model biznesowy i strategia biznesowa przedsiębiorstwa były spójne z transformacją w stronę gospodarki zrównoważonej oraz z celem polegającym na ograniczeniu globalnego ocieplenia do 1,5°C zgodnie z porozumieniem paryskim oraz z celem osiągnięcia neutralności klimatycznej do 2050 r.**

W tym planie należy przede wszystkim wskazać :

- określone w czasie cele na 2030 r. oraz w pięcioletnich okresach do 2050 r.
- opis kluczowych działań podjętych w ramach realizacji celów
- wyjaśnienie i określenie inwestycji i finansowania wspierających realizację planu,
- opis roli organów zarządzających i nadzorczych

Załącznik (1)

ZAŁĄCZNIK CZĘŚĆ I

1. PRAWA I ZAKAZY OKREŚLONE W MIĘDZYNARODOWYCH INSTRUMENTACH W DZIEDZINIE PRAW CZŁOWIEKA

1. Prawo do życia, interpretowane zgodnie z art. 6 ust. 1 Międzynarodowego paktu praw obywatelskich i politycznych. Naruszenie tego prawa obejmuje, choć nie wyłącznie, prywatnych lub publicznych pracowników ochrony, którzy chronią zasoby, zakłady lub personel przedsiębiorstwa, powodujących śmierć osoby z powodu braku instrukcji lub kontroli ze strony przedsiębiorstwa. (...)

16 . (...)

Załącznik (2)

2. INSTRUMENTY DOTYCZĄCE PRAW CZŁOWIEKA I PODSTAWOWYCH WOLNOŚCI

- Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych
- Międzynarodowy pakt praw gospodarczych, społecznych i kulturalnych
- Konwencja o prawach dziecka
- 8 podstawowych/fundamentalnych konwencji Międzynarodowej Organizacji Pracy

Załącznik (3)

CZĘŚĆ II

ZAKAZY I OBOWIĄZKI OKREŚLONE W INSTRUMENTACH DOTYCZĄCYCH ŚRODOWISKA

1. Obowiązek uniknięcia lub zminimalizowania negatywnego skutku na różnorodność biologiczną, interpretowany zgodnie z art. 10 lit. b) Konwencji o różnorodności biologicznej z 1992 r. oraz prawem mającym zastosowanie w danej jurysdykcji, w tym obowiązkami określonymi w protokole kartageńskim w zakresie rozwijania zmodyfikowanych organizmów żywych, sposobu postępowania z nimi, ich transportu, użytkowania, transferu i uwalniania oraz w Protokole z Nagoi do Konwencji o różnorodności biologicznej dotyczącym dostępu do zasobów genetycznych oraz uczciwego i sprawiedliwego podziału korzyści wynikających z wykorzystania tych zasobów z dnia 12 października 2014 r.; (...)
16. (...)

Dziękujemy za uwagę

Ministerstwo Funduszy
i Polityki Regionalnej

Grupa robocza
ds. społecznej
odpowiedzialności uczelni

DSOU DEKLARACJA SPOŁECZNEJ ODPOWIEDZIALNOŚCI UCZELNI

Szczególna rola uczelni, jako miejsca tworzenia i przekazywania wiedzy o otaczającej nas rzeczywistości, zobowiązuje je do uwzględniania i stosowania zasad społecznej odpowiedzialności we wszystkich obszarach działalności oraz upowszechniania tych zasad wśród interesariuszy.

Mając na uwadze dobro szkolnictwa wyższego w Polsce, świadomi swojej roli w realizacji zasad zrównoważonego rozwoju, zapewnianiu wysokiej jakości badań i edukacji oraz dbaniu o wszechstronny rozwój społeczności akademickiej zobowiązujemy się:

- 1) Pielęgnować wartości akademickie zapisane m.in. w „Kodeksie Etyki Pracownika Naukowego”, w szczególności: sumienność, obiektywizm, niezależność, otwartość i przejrzystość.
- 2) Kształtować społeczne i obywatelskie postawy przyszłych elit sprzyjające budowaniu wspólnoty, kreatywności, otwartości oraz komunikacji, a także wrażliwości społecznej i kultury pracy.
- 3) Upowszechniać ideę równości, różnorodności, tolerancji oraz respektować i chronić prawa człowieka w odniesieniu do całej społeczności akademickiej i jej otoczenia.
- 4) Poszerzać programy nauczania o zagadnienia z zakresu etyki i społecznej odpowiedzialności biznesu, zrównoważonego rozwoju i innowacji społecznych.
- 5) Realizować projekty wdrażające zasady społecznej odpowiedzialności, w szczególności dotyczące zarządzania różnorodnością w miejscu pracy, wolontariatu pracowniczego, promocji zasad etyki, współpracy międzysektorowej, marketingu społecznie zaangażowanego.
- 6) Podejmować badania naukowe i prace wdrożeniowe, które w ramach partnerstwa z innymi ośrodkami akademickimi z całego świata, sektorem przedsiębiorstw, administracją publiczną i organizacjami pozarządowymi przyczyniać się mogą do rozwiązywania istotnych problemów społecznych.
- 7) Rozwijać współpracę międzyuczelnianą, krajową i międzynarodową, umożliwiającą adaptację i wzmacnianie najlepszych praktyk w zakresie społecznej odpowiedzialności uczelni.
- 8) Dbać o ład organizacyjny uczelni, opierając zarządzanie uczelniami na fundamentach społecznej odpowiedzialności, zarówno w dokumentach strategicznych, jak i wynikających z nich działaniach służących wszechstronnemu rozwojowi społeczności akademickiej i skutecznej realizacji misji uczelni.
- 9) Zapewniać przejrzystość prowadzonej przez uczelnię działalności poprzez m.in. mierzenie rezultatów, promowanie i upowszechnianie dorobku oraz wskazanie osoby lub zespołu koordynującego te działania.
- 10) Prowadzić działalność w taki sposób, by minimalizować negatywny wpływ aktywności realizowanych przez społeczność akademicką oraz jej interesariuszy na środowisko przyrodnicze we wszelkich jego wymiarach.
- 11) Prowadzić dialog z interesariuszami na temat priorytetów polityki społecznej odpowiedzialności uczelni oraz informować o jej rezultatach.
- 12) Kierować się zasadami etyki i odpowiedzialności w procesie nauczania i prowadzenia badań naukowych dla zapewnienia interesariuszom optymalnych warunków do korzystania z wiedzy, kapitału intelektualnego i dorobku uczelni.